

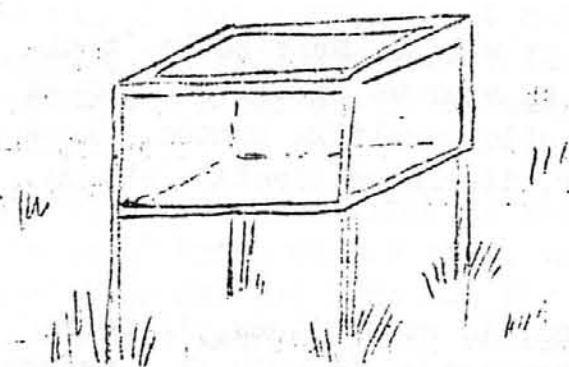
VITA MARINA

MAANDBLAD GEWIJD AAN ZEE-AQUARISTIEK EN ZEE-BIOLOGIE

3e Jaargang, no. 3

Redactie: BOB ENTROP

Maart 1958

EEN ZEEBAK IN DE PRAIRIE

door A.P. Audretsch.

Calgary, 1 - 10 - '57.

Uw Canadese correspondent zal U nu iets gaan vertellen over zijn eerste vistocht op dit Continent. En wel over zijn tocht naar Vancouver Eiland, aan de Pacifische kant van Canada, een kleine 1500 Km van Calgary vandaan. Ik zal U niet vervelen met hoe vol de volkswagen was en hoe ver en hoe dit en dat, maar ik wil U iets vertellen over een zeewereldje, waar U van zou watertanden.

Even ten Noorden van Nanaino hadden wij een huisje voor een week gehuurd, aan een prachtige baai. In de naaste omgeving, in een straal van 3 à 4 Km kon men alle bestaande levensmilieus vinden. Van zandstrand via moddervlakten tot lagunen, rotskust met poeltjes in rotsige vlakten. En elk met z'n eigen dierengemeenschap. U snapt dan ook wel, dat ik in die 6 dagen niet ben uitgekeken geraakt. En veel is maar oppervlakkig afgezocht en onderzocht.

De dierenverscheidenheid was formidabel. Om U een indruk te geven van wat U er allemaal verzamelen kon, volgt hier een summier lijstje.

Blennius (3 à 4 soorten); grondelachtigen, een soort zuig- of plakvis, die zich met z'n zuigschijf onder aan de buik, aan stenen vastzoog; zeenaalden; spinkrabben en zeker 5 andere soorten krabben; zeesterren ($\pm$ 3 soorten) tot 25 cm. groot, paars en oranje!; zeekomkommer (witte en oranje van 1 - 8 cm); 4 soorten anemonen (overigens waren deze schaars); reguliere zeeëgels ('n volkomen ronde soort); 3 à 4 soorten wormen; kalkkokerwormen (rode en witte met een buisdoorsnee van ruim $\frac{1}{2}$ cm); 2 soorten naaktslakken (oranje en witte met paarse vlekken); 6 à 7 soorten slakken; een soort steurkrabachtige ($\pm$ 1 - $1\frac{1}{2}$ cm groot); heremietkrabjes; patella's; 6 soorten schelpen (waaronder tot $\pm$ 6 cm grote kokkelsoorten!); vlokreeftjes; en 2 soorten zeepokken.

Dit wat dieren betreft en dan nog de algen en zeegras (Z. Marina). Vermoedelijk zou de lijst nog enigszins uitgebreid kunnen worden, indien ik alles nauwkeuriger onderzocht had. Maar ik was nu eenmaal aan 6 dagen gebonden en aan 't lage tij, dat $\pm$ $3\frac{1}{2}$ uur duurde!

De eerste twee dagen heb ik de omgeving verkend op z'n soorten milieus en meteen min of meer een soortinventarislijst gemaakt van wat er overvloedig aanwezig was en wat tot de zeldzame dingen behoorden. Deze laatsten werden alleen de eerste 5 dagen meegenomen. De rest werd pas de allerlaatste dag verzameld om zodoende een zo gezond mogelijke fauna en flora mee te nemen op de 3 daagse rit terug.

U zult wel begrijpen hoe ik me voelde, toen na ruim $1\frac{1}{2}$ jaar de zilte zeelucht weer m'n longen binnenstroomde en m'n oren weer 't bekende geluid van de golfslag hoorde. De 6 dagen zijn dan ook aan alle kanten uitgebuit. Van half zeven tot zes uur 's avonds lag ik als 't enigszins kon in 't water met m'n duikbril. Snorkelen hoefde je niet want 't was erg vlak, hooguit 1 m diep bij laag water, op de plaatsen waar nog water was. 't Eb en vloedverschil bedroeg ± 2 m. Tijdens 't lage water was er al zo veel te zien met 't stenen keren en plasjes afloeren, dat zwemmen er niet op overschoot.

Velen van U, die al eens met een duikbril hebben gezwommen, weten welk een wereld zich voor Uw oog ontsluit. In één woord sprookjesachtig. De golvende wierkruinen, waar-tussen de honderden blenniusjes dartelen en de heremieten als driftige heertjes rondtuinen.

Al waren 't maar 6 dagen in werkelijkheid, 't leken er wel 30. Maar zoals 't altijd gaat, als iets prettig is, 't is ook zo weer voorbij en voor we 't wisten moesten we ons sprookjesland weer verlaten, maar niet nadat we in alle mogelijke bunnin, flessen, potjes, plastic bakjes en weet ik al niet meer, water, dieren en planten, stenen, zand en andere aquariumbenodigdheden hadden gestouwd.

De buit die de 1500 km heeft overleefd is geweldig:

De zeenaald, 6 blenniusen, 8 steurkrabjes, 3 chitons, 10 grondeltjes, 12 heremieten in allerlei formaten, tientallen slakjes, 6 krabbetjes (3 spin en 2 andere soorten), 2 naaktslakken, 2 zeeëgels, 10 kokkerwormen, 3 anemonen, 2 oesters en 2 zakken met mossels en andere schelpen, die voor voer (diepvries) bestemd waren, en tenslotte ± 75 l. water en de nodige stenen met allerlei wieren.

Van dit alles is nu, na 6 weken, pas 1 blennius, 2 zeeëgels (nadat ze beiden eerst goed mossel aten!) en 1 chiton en de 3 kleinste grondeltjes (survival of the fittest!) doodgegaan. De heremieten doen 't prima. De zeenaald leeft van Daphnia's en Artemia's. 't Moet leven anders laat hij 't rustig voorbij zweven. Op watervlooiën is hij wild en ik doe er steeds een paar in 't water en wacht tot hij die allemaal op heeft, voor er weer in gaan. Ook de blenniusen houden er van. De Pacific Blennius is anders dan de Atlantische. 't Lijkt meer een dikkop! Van boven ziet hij er ongeveer

zò

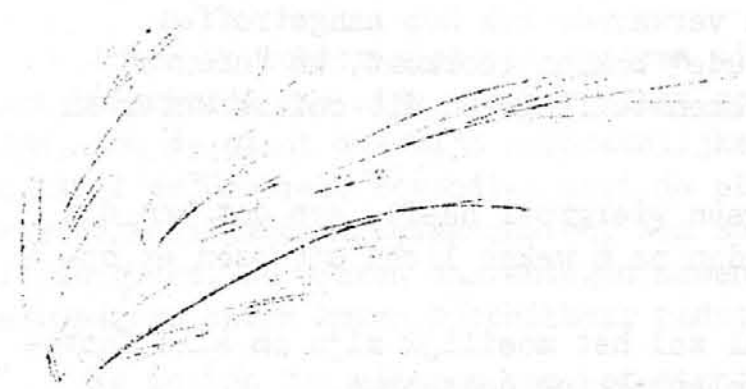
uit, van opzij

Z'n rugvin is in tweeën verdeeld, de kop is plat gedrukt van boven. Maar voor de rest heeft hij de zelfde gewoonten. Dan is er nog de z.g.n. eel-blennius, die meer onze blenniuskop heeft met een puitaalachtig lichaam. Deze kon ik niet levend meenemen. Ze blijken zéér zuurstofgevoelig te zijn en je zou ze apart moeten vervoeren onder prima condities. Evenals de spinkrabben. 't Merendeel hiervan was ook dood, of ze nu in wier alleen of in water met wier vervoerd werden.

Al met al echter ben ik enorm tevreden met de resultaten. De zaak werd alleen 's avonds, zodra we in een motel kwamen doorgelucht. De bakken staan magnifiek. Wel rot er aan alle kanten wier weg, maar misschien komt er als de zaak aangepast is, weer van alles op. Er staan overigens nog diverse bruinwieren in prima conditie. Tussen twee haakjes, er komt ook weer overal nieuw slwier (Ulva) op en ook m'n 2e generatie groen wier doet 't prima! U ziet er is groen genoeg in m'n bak en nu als sinds een jaar rond. Ik ben dan ook zo optimistisch te beweren dat 't zeker wel mogelijk is wieren in Uw bak te houden, als de condities maar goed zijn. En deze zijn volgens mij nogmaals temperatuur ---- zo laag mogelijk, en licht zo veel mogelijk.

(slot op pag 19, onderaan)

In dit artikel (Vita Marina, Febr.1958, pag.11) komt onze voorzitter, die anders altijd zo voorzichtig is in zijn gevolgtrekkingen, wel tot voor mij heel vreemde conclusies. Naar ik meen gaat het hier om het rots- of takwier, dat vele oudere liefhebbers de laatste tijd in hun bak hebben. Natuurlijk weten wij nog heel weinig van de levensvoorwaarden van onze algen en wieren, maar één feit staat wetenschappelijk vast: voor hun groei

hebben ze licht nodig,

In donker sterven ze af, omdat er geen assimilatie plaats heeft. Het is hierbij als bij onze landplanten, die hebben ook licht nodig, de een meer dan de ander. Het gaat er nu maar om, om deze minima en soms maxima vast te stellen. Nu is het mijn vaste overtuiging, dat wij in onze bakken nooit aan een maximum kunnen toekomen, ook zelfs niet wanneer er rekening mee gehouden wordt, dat wieren vaak veel dieper groeien, dan wij ze in onze aquaria van hoogstens 50 cm diep kunnen houden en het licht in quadraat afneemt met de afstand.

Door te schrijven, "Prachtig groene bealging is ontstaan, door niet de T.L.verlichting op te voeren" komen wij er niet, want op een bakje van 40 cm diep is een TL 40 Watt gelijk te stellen met een lamp van 150 Watt en dit lijkt mij een goed plasje licht voor zo'n kleine bak. Daarbij wordt verzuimd om de factor tijd op te geven. Het is een groot verschil of men een TL 40 Watt 4 uur per avond of de gehele dag laat branden. Verder zijn nóg zo veel factoren, als invallend daglicht, reflex, nuttig rendement en schaduw-partijen verwaarloosd, om de getrokken conclusie te billijken.

Aanvankelijk meende ik ook, dat rots- of takwier bij minimaal licht groeide, maar mijn waarnemingen wezen toch in een andere richting. In mijn bak met veel licht (160 watt TL gelijk te stellen met plm. 500 Watt normale lampen) zijn deze wieren zelfs tot een plaag uitgroeid; tot een plaag, omdat ze de kokeropening van mijn Sabella pavonina overgroeiden en de worm verhinderden om zijn kroon onbeschadigd naar buiten te brengen. Sabella's die ik met opzet onder een groot wierblad plaatste en die geen direct licht ontvingen vertoonden geen algroei op de koker.

Maar..... in een bak van het "ZEEAQUARIUM" groeide het ook, ondanks dat vanaf October de TL maar enige uren per dag (soms) brandde. Dit leek er dus op, dat licht niet zo noodwendig was. Na 6 weken echter was al dit wier afgestorven en nu -nadat weer plm. 6 weken de verlichting veel brandt- is dit wier zich aan het herstellen. Men moet dus zijn conclusies pas trekken na een fase in tijd van plm. 6 weken.

EEN ZEEBAK IN DE PRAIRIE (slot van pag.18)

Dit is alleen gedurende de winter redelijk te verwezenlijken. Schut de zaak gedurende de zomer af tegen direct zonlicht en zet 't daar waar het koel is. 't Geheel overzomerde bij mij prima. Er trad weinig zichtbare groei op. Geen nieuw begin van wiergroei nam ik waar. De zaak bleef stationair. En dat is niet gek, zolang de zaak niet achteruitgaat. Heeft één van U al eens iets dergelijks geprobeerd? Behalve van de heer A.Amir, zag ik nog niets van anderen over dit onderwerp.

U ziet, er is van alles gebeurd en er valt nog veel te onderzoeken aan de Westkust en in m'n bak. Deze tocht was min of meer als een verkenning bedoeld. De volgende keren weten wij bij 't begin al direct veel meer en zullen we minder tijd verliezen met afneuzen van gebieden en kunnen we direct aan de gedetailleerde studie beginnen. De volgende keer zal ik weer iets over mijn waarnemingen in m'n bakken zelf schrijven.

Wel blijkt, dat de sporen van dit wier onder ongunstige lichtomstandigheden aanwezig blijven en bij betere omstandigheden tot wier uitgroeien. Een lage temperatuur heeft op dit wier blijkbaar geen invloed. Mijn bak stond de hele winter in een onverwarmde kamer. Daar sluit op aan, dat ik dit wier nog nooit in een verwarmde bak heb aangetroffen. Ook wil het mij voorkomen dat dit wier alleen in "oude" bakken voorkomt, in "nieuwe" bakken zag ik het nog niet. Wellicht de chemische samenstelling van dit oudere water in deze bakken?

Het zou de moeite lonen om bij een liefhebber die geen wiergroei heeft, een dot van dit wier in de bak te doen bij de normale verlichting, dan na 6 weken licht opvoeren en opnieuw een injectie met dit wier.

Zo zouden wij nog veel meer proeven kunnen nemen, al zal het moeilijk zijn om alle factoren uit te schakelen, die ons tot een verkeerde gevolgtrekking aansporen.

O.v.Soldt.

- 0 -

REPLIEK OP : PRACHTIGE GROENE PLUIMEN - CLADOPHORA RUPESTRIS.

Zonder de bedoeling te hebben elkaar over een woord of een zinswending in de haren te gaan zitten en dan natuurlijk altijd nog in een vriendschappelijk, sportief licht gezien, moet ik toch ook van mijn kant enkele opmerkingen maken naar aanleiding van het artikelje van de heer van Soldt, hierboven afgedrukt.

Dat ik dit keer van mijn principe om bij wetenschappelijke problemen altijd met de grootste omzichtigheid te werk te gaan zou willen afwijken is niet waar, want ik heb duidelijk gezegd dat ik mij verre zou willen houden van afdoende uitspraken in een zo moeilijk probleem als "wierengroei". Het gehele artikel moest immers veel meer in het licht van een mededeling gezien worden, het constateren van het feit, dat er in mijn bak een prachtige groei van groene pluimen was ontstaan. Over de oorzaak heb ik alleen maar gissingen kunnen maken.

De heer van Soldt meent dat ik tot vreemde conclusies gekomen ben, maar wanneer de heer van Soldt zegt dat hij meent dat het hier om Rots- of Takwier -Cladophora rupestris- gaat is dit toch zeker voorbarig. Wanneer hij ook een groei van een groene alg in zijn bakken heeft en dit wier als Cladophora rupestris gedetermineerd heeft, houdt dit nog niet in dat ook mijn groene pluimen Cladophora rupestris moet zijn. Maar dit zou vallen over een woord lijken.

Wat voor mij echter de quintessens is, komt hopenlijk in het volgende tot zijn recht. Wanneer iemand graag wiergroei in zijn bak zou willen hebben, komen we hem altijd - en zeer waarschijnlijk ook terecht - met een traditioneel verhaal op het lijf dat daarvoor heel veel licht nodig is, hetgeen de wieren in de natuur immers ook ontvangen en dat we kunnen bereiken door zonlicht in het aquarium te laten vallen of door veel kunstlicht boven de bak aan te brengen.

Wanneer ik nu een half jaar geleden van b.v. 1 T.L. verlichting van 25 Watt over was gegaan op een verlichting van 4 x 25 Watt dan zou mogelijkerwijs de oorzaak gezocht mogen worden in het verhogen van de belichtingsintensiteit, maar dat is niet het geval. Mijn verlichting is bij het oude gebleven.

Ik heb ook niet geschreven dat "prachtig groene bealging is ontstaan door niet de T.L.verlichting op te voeren", maar dat deze bealging ontstond ook zonder dat ik de verlichting versterkt had. Er was dus dezelfde lichthoeveelheid aanwezig als altijd. Toch ontstond de bealging. Dan ga ik als volgt redeneren: Het zou wel eens kunnen zijn dat er ook zonder enorm veel licht boven een bak te brengen, alggroei gaat ontstaan. Hiervoor geldt als argument de bruinalg die we bij schaarse belichting in onze bakken zien ontstaan. Dan moet er dus een andere oorzaak en waarschijnlijk wel meer dan één zijn, die deze overdadige groei van mooie groene pluimen stimuleert.

Laten we echter niet concluderen uit deze regels dat ik zeg dat licht voor een plant niet belangrijk zou zijn. Zonder licht zou immers de gehele koolzuurassimilatie ondenkbaar zijn, zou de plant dus zijn noodzakelijke suikers voor de opbouw missen en zou hij ook geen zuurstof produceren. Bovendien moet de plant en dus ook onze algen de beschikking hebben over verschillende voedingszouten. Een zaadplant betreft deze door middel van zijn wortels uit de bodem. De wieren daarentegen nemen deze zouten in opgeloste vorm uit het zeewater op. De voedingszouten komen beschikbaar nadat bacteriën organische resten hebben afgebroken.

We moeten dus uitgaan van het standpunt dat een plant over twee belangrijke producten moet kunnen beschikken en dat zijn licht en voedingszouten. Het licht dat boven de bak stond bleek voor de koolzuurassimilatie voldoende te zijn. Omdat ik voor de inbreng van de grote dieren (vissen) deze alg niet in de bak zag groeien, zou dit mogelijk (ik blijf heus voorzichtig!) geweten kunnen worden aan het ontbreken van de noodzakelijke voedingszouten in de bak. Mogelijk werden deze door de faecaliën van de vissen nu aangevoerd.

Ook blijft de mogelijkheid bestaan dat voordien in mijn bak wel voldoende voedingszouten voor wiergroei aanwezig waren, dat ook het licht wel voldoende zou zijn geweest (het is immers nu ook nog van gelijke intensiteit!) maar dat eenvoudig deze wiersoort noch als plant noch als spore in mijn aquarium aanwezig was en er dus ook niet kon groeien. Het kan dus zijn dat deze wiergroei eerst ontstaan is nadat ik met de inbreng van water, wier of wat dan ook sporen heb aangevoerd, die in het aquarium een gunstige bodem (voldoende licht en voedingsstoffen) hebben gevonden en volop zijn gaan groeien. Deze gunstige voorwaarde is door bepaalde handelingen of omstandigheden geschapen en schijnt voor deze alg een "supermilieu" te vormen, gezien de proporties waartoe de alg zich ontwikkelt en het gezonde aanzien ervan.

Hierover is zeker niet het laatste woord gezegd, maar ik meen toch te moeten besluiten met deze waarneming, namelijk dat een uitbundige zo niet te overvloedige wiergroei ook kan ontstaan bij, wat ik zou willen noemen, zeer simpele belichting van slechts 25 Watt T.L., indien ook de andere noodzakelijke factoren, welke tot plantengroei leiden, aanwezig zijn.

Laten we vooral niet menen dat wanneer maar voor de factor voldoende licht gezorgd wordt de zaak voor elkaar komt. Goed gedijen van planten is afhankelijk van verschillende factoren die in een onderling uitgebalanceerd verband liggen en zodra één factor uitvalt of afzwakt zullen de gevolgen daarvan merkbaar zijn in een achteruitgang van de groei.

Het opvoeren van de andere factoren heeft dan geen enkele zin, want ook hier geldt de wet van het minimum. We kunnen een ton die uit duigen van verschillende hoogten bestaat slechts zover vullen als de laagste duig hoog is. Al het verder toegevoegde water loopt toch weer weg en wordt dus niet nuttig aangewend.

En nu de allerlaatste slotconclusie: We moeten gelukkig zijn met het feit dat we nu eens een echte plantengroei in een zee-aquarium kunnen constateren en ons er zeker van bewust zijn dat alle woorden die er nu over geschreven zijn geen wetenschappelijke steek houden, want daarvoor zou een degelijk opgezet onderzoek gestart moeten worden. Eén ding hebben we in ieder geval wel wetenschappelijk verantwoord gedaan: we hebben gelukkig geen conclusies getrokken en deze als vaststaande feiten de wereld in gegooid.

Neen, de voorzichtigheidsslinger is om de arm gebleven !

Bob Entrop

JEUGDPROBLEMEN

door A.P.Amir

Begin april 1957, het was nog ijsig koud, zagen we in het terugtrekkende water van de Scheveningse haven een schooltje 3 cm lange visjes zwemmen, dicht onder de oppervlakte. Het waren trage diertjes, want met een zwaai van ons allesbehalve fraaie schepnetje hadden we er een tiental te pakken. Het waren juweeltjes!

Een vrij stomp kopje, een wat gedrongen, zijdelings samengedrukt lijf. Driehoekige rugvin op de helft van het lichaam, flinke vetvin en een licht gevorkte staart met een zwarte rand aan de wortel. De flanken waren zilver met een groene glans aan de rugzijde en een vaag begrensde brede oranje- rode lengte-streep aan de zijkant. De buik was zilverwit. De ogen waren lichtgevend, fel oranje-rood. Het hele lichaam was bedekt met fijne zwarte puntjes, aan de buikzijde vlekjes. Het lichtspel over de zilveren schubjes riep allerlei prachtige metaalachtige kleurflitsen tevoorschijn. In één woord: het was een feest!

En nu maar raden! Straks zijn het voorntjes, zei ik angstig (denkend aan het versingskanaal), maar mijn vrouw wilde er niets van weten. Echte zeevisjes, zei ze, misschien wel zalmpjes. Hoe dan ook, de zalmpjes kwamen veilig thuis maar stierven bij gebrek aan goed voedsel en zwemruimte (in de grote bak huisden rovers).

October van hetzelfde jaar ontdekten we in de binnenhaven opnieuw schooltjes van deze vissen, 3 - 4 cm. lang, opvallend traag, dicht onder de oppervlakte zwemmend. Een worp met het werpnet bracht opnieuw een achttal in ons bezit. De diertjes hadden het zwaar te verduren, vielen eerst op de kade, kwamen in een benauwde fles en werden flink door elkaar geschud. Toch kwamen ze levend thuis. Ditmaal waren de condities beter, van de acht bleven er drie in leven, die ons weldra verbaasd deden staan door de ongehoorde hoeveelheid voedsel (gehakte tubifex) die ze naar binnen werkten. Na de maaltijd waren het gewoon zwemmende buikjes met een staart er aan. Wij genoten van de fraaie kleuren en vroegen ons af, wat het toch konden zijn. Vast zoetwatervis, zei ik minachtend, na een aantal boekwerken te hebben geraadpleegd. Niets ervan, zei mijn vrouw, echte pelagische zeevisjes, wacht maar!

De diertjes trokken zich nergens iets van aan en groeiden onbehoorlijk. Ze werden langer, slanker, het oranje begon te verdwijnen van de flanken, de ogen werden minder rood. Het lijken wel harders, zei mijn vrouw op een keer, toen we het zaakje weer eens bekeken. Onzin, zei ik, die zien er heel anders uit en we grepen weer naar allerlei afbeeldingen.

Goed, het waren harders; januari 1958 was dit wel duidelijk. De dieren waren toen zilverwit, pijlsnel en bewogen zich met de klassieke gratie aan harders eigen. Al hadden we dan geen (voor ons) nieuwe soort ontdekt, we hebben in elk geval de jeugdvorm van onze veel geprezen vis leren kennen.

VAN DE MARITIMA

PLASTIC IS EEN UITKOMST.

Het overkomt ons allemaal wel eens dat we het zee-aquarium -om welke reden ook- tijdelijk moeten leegmaken en dat we dan ook meteen met de handen in het haar zitten over de vraag, waar we zo lang het zeewater moeten laten. We weten uit ervaring immers dat we kritisch moeten zijn in de keuze van het benodigde vaatwerk, waarin we het zeewater willen opslaan. Niet iedereen heeft grote mandflessen of goed geïsoleerde melkbussen tot zijn beschikking en zeker gaat of is de tip die we U hier willen geven ook al uit de mode, nu de elektrische wasmachine meer en meer de grote zinken wastail gaat verdringen. Heeft U nog zo'n flinke teil, houdt hem dan in ere, want wanneer U een groot stuk soepel plastic koopt en dit in de teil legt, heeft U op een zeer simpele manier een mooie bewaarruimte voor zeewater geschapen. Het zeewater wordt ook bij langer staan in de teil niet vergiftigd, de teil roest niet en de lap plastic is geen onoverkomelijke uitgave.

VOOR DE MALACOLOGEN: EEN COMPLETE SCHELLENLIJST VOOR ALLE NEDERLANDSE SOORTEN !

In afwachting van het uitkomen van het schellenboek door Bob Entrop - dit jaar in ieder geval! - hebben de heren van Bekkum en Visker van onze Malacologische Werkgroep zich verdienstelijk gemaakt door de systematische indeling van de Nederlandse mariene mollusca, die in bovengenoemd boek zal voorkomen, in stencil te vermenigvuldigen. Deze lijst die alle recente mariene mollusca bevat, welke op het nederlandse strand aangespoeld zijn, is voor menige verzamelaar een uitkomst. In de eerste plaats is het een lijst volgens de modernste nomenclatuur, dus de laatste wijzigingen in de naamgeving zijn opgenomen.

Aan de hand van deze lijst kan iedere verzamelaar zijn collecties ook volgens de families indelen. Een systematisch geordende collectie is zeer overzichtelijk en werkt veel gemakkelijker. Tevens kan op deze lijst door de bezitter worden aangetekend welke soorten reeds in zijn bezit zijn en welke nog niet.

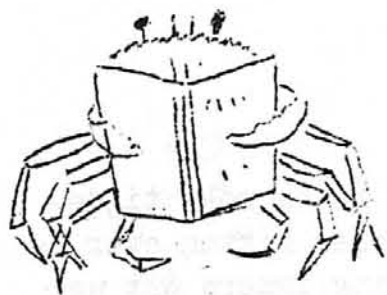
Wie zich voor deze uitgebreide lijst interesseert, gelieve f 1,-- en f 0,20 porto te storten op giro 606100 Stichting Biologia Maritima, Scheveningen.

UITVINDINKJES EN HANDIGHEIDJES.

Wanneer ik nog wel eens oude jaargangen van ons maandblad doorblader, wat op zichzelf een leuke bezigheid is, is het mij wel eens opgevallen dat in de oude jaargangen vaker mensen met bepaalde handigheidjes of uitvindinkjes voor het voetlicht kwamen dan tegenwoordig het geval is. Ik weet ook dat juist die kleine snuffjes bij de lezers erg gewaardeerd werden, omdat het vaak DE oplossingen waren van probleempjes waarmee geworsteld werd.

Mijnheer A had een handige lichtkapconstructie bedacht, Mijnheer B annonceerde opvouwbaar plastic zakken als transportbunnen en ga zo maar door. Het waren vaak doodeenvoudige oplossingen die aan de hand gedaan werden, maar dat gaf niets, want we deden er allemaal ons voordeel mee. En nu tegenwoordig? Geen spoor van vernuft meer te bekennen. Doet er nu niemand meer de vondst van zijn leven of denken we misschien allemaal: Och dat weet iedereen al. Maar dan vergissen we ons. Hoe moeten wij weten welke handige oplossing U voor het een of ander heeft gevonden? Vertelt U ons dus eens wat. Als voorbeeld geldt de plasticlap, die hierboven besproken werd. Eenvoudig niet waar? Maar het is toch maar een goed idee dat veel waard kan zijn als je met het probleem zit. Komt U nu ook eens voor de dag met de resultaten van Uw uitvindersknobbel ? !

CARCINUS IN ZIJN BOEKENHOEK

Twee prachtige plaatwerken, de een al opvallender dan de andere, prijken op onze redactietafel en met bijzonder veel genoegen willen wij deze nieuwe uitgaven aan U voorstellen.

Het zijn:

VORM EN FUNCTIE IN DE NATUUR door ANDREAS FEININGER.

Andreas Feininger, architect, ingenieur en fotograaf, heeft 170 van zijn knapste foto's bijeengebracht, deze van tekst voorzien en tot een boek gemaakt. Dit is de naakte realiteit, maar wanneer we de foto's stuk voor stuk de revue laten passeren valt deze realiteit hoe langer hoe meer weg, ondanks het feit dat alle foto's een brok natuur in welke vorm ook belichten. De manier waarop Feininger echter de dingen heeft gezien en deze technisch en artistiek heeft weten vast te leggen, grenst vaak aan het abstracte. In één woord gezegd: een zeer knap stuk werk. Een schepping van iemand, die niet alleen een hartstochtelijk natuurliefhebber is, maar de natuur in zijn diepste wezen beleefd. Wat hem vooral boeide was de functionele doelmatigheid in de vorm der dingen en juist in het nietige en -oppervlakkig beschouwd- onbelangrijke, ontdekte hij een imponerende schoonheid.

Een boek dat menigeen hopenlijk de ogen zal openen. Dat de foto's ook technisch heel knap zijn, zal iedereen die wel eens vaker kunstfoto's gezien heeft, direct opvallen. Een prachtig en waardevol boek, dat door de uitgeverij Gaade, Delft zeer verzorgd werd uitgegeven. Formaat 23 x 31 cm. 175 pag. B.E.

en

EEN ZEE VOL GEHEIMEN door Fr. de GRAAF. Uitgave De Bezige Bij, Amsterdam.
Prijs f 16,50.

133 foto's, waarvan 33 in natuurlijke kleuren. 96 pag. Afm. 21 x 28 cm.

Een bijzonder mooi platenboek met summiere tekst. In de 133 foto's die van verschillende fotografen zijn, maar waarvan W.P. Wilson en Scaioni wel het leeuwendeel voor hun rekening hebben genomen, passeert een keurcollectie van dieren, hoger en lager ontwikkelden, bekenden en onbekenden, maar velen van hen goed houdbaar in zee-aquaria, de revue. Daarom is dit boek ook juist voor de zee-aquarianer zo belangrijk, omdat hij platen genietend weer een heleboel dieren leert kennen. De schrijver heeft van de meeste phyla van het dierenrijk een groot aantal vertegenwoordigers uitgekozen en vertelt daarvan - ondanks het kleine tekstgedeelte - toch heel wat bijzonderheden, die de lezer zeer zeker zullen interesseren.

Wij kunnen dit boek van harte aanbevelen en hopen dat ook U evenveel plezier als wij aan zult beleven.

Misschien is hier een enkele opmerking voor een mogelijke herdruk van belang. De rangschikking van het fotomateriaal zou mogelijk wat overzichtelijker en beter gegroepeerd kunnen worden. Vooral wat betreft de pagina's 24 t/m 49. *Cerianthus membranaceus* wordt niet in het nederlands met wasroos betiteld. Dat is *Anemonia sulcata*. *Cerianthus* wordt meestal naar het duits *Cylinderroos* genoemd.

Van sommige dieren worden nederlandse namen gegeven, zo figuur 120, maar de naam Wenteltrap geldt in Nederland voor *Epitonium clathrus*. Fig. 95 staat op zijn kop. Voor fig. 57, 43 en 40 zijn wel nederlandse namen.

Verder niets dan lof voor deze mooie en interessante uitgave.

B.E.